

**Istanbul Sanayi Odası (ISO) Başkanı
Erdal Bahçivan:**

Sanayi toplumu olmamız gerekir

FINANSAL istikrarsızlıkların ekonomide tahribata neden olduğunu söyleyen Bahçivan, hangi sektörde kalıcı sorun olduğunun tespit edilmesi gerektiğini belirtti. Bahçivan, son birkaç yılda sanayinin öneminin yeniden gündeme geldiğini vurguladı ve Türkiye'nin sanayi toplumu olmaktan başka çaresi olmadığını söyledi. **6'da**

Yüksek tansiyonlu dönemin faturasası SANAYİYE ÇIKACAK

ISO Başkanı

Bahçivan, yaşanan finansal istikrarsızlık dönemi sonunda tahribatın boyutlarını anlamak için ekonomiye check-up yapılması gerektiğini söyledi. Bahçivan, Türkiye'nin sanayi toplumu olmaktan başka çaresi olmadığını bildirdi

EKONOMİ SERVİSİ

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Başkanı Erdal Bahçivan, geçen süreçte yaşanan finansal istikrarsızlık döneminin ekonomide tahribata neden olduğunu söyledi. Bazı sektörlerde kalıcı hasarların meydana geldiğine işaret eden Bahçivan, check-up yapılmasını önerdi. İstanbul Madeni Eşya Sanatkarları (İMES) Sanayi Sitesi'nin Ekonomi Gazetecileri Derneği (EGD) ile birlikte düzenlediği İMES Ekonomi Buluşmaları toplantısında konuşan Bahçivan, finansal istikrarsızlığın sonuçlarını insan vücuduna benzeterek, tansiyonun inip çıkmasının bir noktada dengeye geldiğini ancak vücutta tahribata yol açtığını belirtti.

BİLANÇOLAR TAHRİP OLDU

Ekonomi dengelendikten sonra bir

check-up ile hangi sektörde kalıcı sorun olduğunun tespit edilmesi gerektiğini ifade eden ISO Başkanı Bahçivan, sanayinin bu dönemin bedelini ciddi şekilde ödeyecek sektörlerden biri olduğunu belirterek, finans dünyasında alınan önlemlerin ardından sanayi sektörünün sorunlarına eğilinmesi gerektiğini vurguladı. 80'li yıllarda dövizde yaşanan sorunların etkisinin gelir gider tarafında olumsuzluklarla sınırlı olduğunu dile getiren Bahçivan, bugün ise ciddi döviz borcu olan şirketlerin bilanço dengelerinin tahribata uğradığına dikkat çekti.

EKONOMİ KÜÇÜLEBİLİR

Bankaların bazı sektörlerde çok kolay finansman sağladığını, bunun bedelinin şimdi görüldüğünü anlatan Bahçivan, ISO Türkiye İmalat Sanayi PMI rakamlarından da görüldüğü üzere önümüzdeki

dönemde ekonominin küçülme sürecine girebileceğini dile getirdi. 2019'da dünya ekonomisinde de yavaşlama ihtimalinin ciddi bir tehlike olduğunu ifade eden Bahçivan, petroldeki düşüşün cari açık açısından olumlu bir gelişme olacağını bunun yanında petrole bağlı pazarların da zorlanabileceğini ifade etti. Türkiye'nin dış finansmana ihtiyacı olduğunu belirten Bahçivan, Türkiye'yi dünya nezdinde fırsatlar ülkesi haline getirmeleri gerektiğini dile getirdi.

GENÇLER ÜRETİMLE BULUŞMALI

Türkiye'de sanayinin ekonomideki ağırlığının olması gereken noktanın uzağında olduğunu hatırlatan Bahçivan, bugün sanayiden uzaklaşan bir dönem yaşadıklarını söyledi. Türkiye büyürken sanayinin bu pastada yeteri kadar büyümediğine dikkat çeken Bahçivan, sanayi içinde kalmanın bir

inanç ve aşk olduğunu vurguladı. Son birkaç yılda sanayinin önemini yeniden gündeme geldiğine işaret eden Bahçivan, Türkiye'nin sanayi toplumu olmaktan başka çaresi olmadığını ve gelecek hikayesini, gençleri üretimle buluşturarak yazmak gerektiğini vurguladı.

Bahçivan, "Sanayinin finansmanı özel sektör finansmanına bırakılmamalı. Sanayinin finansmanının ayrıştırılmış olması gerekiyor. Kalkınma Bankası'nın tekrar modernize edilerek sanayinin hizmetine sunulması talebimiz var. İnsan konusunda ise eğitim sistemimiz sanayiye beslemiyor. Meslek liselerinin kökünü kazıdık" diye konuştu. EGD Başkanı Celal Toprak yönetiminde düzenlenen toplantıya ISO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Adnan Dalgakıran da katıldı. Toplantının açılış konuşmasını İMES Başkanı Kemal Akar yaptı.

İSO BAŞKANI ERDAL BAHÇIVAN:

Ekonomi dengeye geldikten sonra check-up yapmak şart

İMES ve EGD'nin birlikte düzenlediği toplantıya konuk olan **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, sanayicilerin sorunlarını ve çözüm önerilerini paylaştı, önümüzdeki dönemde ekonominin küçülme sürecine girebileceğini dile getirdi. Finansal istikrarsızlığın sonuçlarını in-

san vücuduna benzeten Bahçivan, tansiyonun inip çıkmasının bir noktada dengeye geldiğini ancak vücutta tahribata yol açtığını kaydetti, ekonomi dengelendikten sonra bir check-up ile hangi sektörde kalıcı sorun olduğunu tespit edilmesi gerektiğini söyledi. **/02**

İSO BAŞKANI ERDAL BAHÇIVAN: ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMDE EKONOMİ KÜÇÜLME SÜRECİNE GİREBİLİR

İstanbul Madeni Eşya Sanatkarları (İMES) Sanayi Sitesi'nin Ekonomi Gazetecileri Derneği (EGD) ile birlikte düzenlediği İMES Ekonomi Buluşmaları toplantısının konuğu **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan** oldu. Aynı zamanda İSO Yönetim Kurulu Üyesi de olan İMES Yönetim Kurulu Başkanı **Kemal Akar**'ın açılış konuşmasıyla başlayan buluşmada **Erdal Bahçivan**, güncel ekonomik konular ve sanayicinin yaşadığı sorunlara ilişkin

değerlendirmelerde bulundu. EGD Başkanı Celal Toprak moderatörlüğünde gerçekleşen toplantıda konuşan Bahçivan, AK Parti iktidarları ile birlikte öngörülebilir döviz kuru, tek haneli enflasyon ve faizlerin makul boyuta gelmesini başardığını, ancak bu sürecin yaşanan rahat nedeniyle 2018 başından beri tokezelemeye başladığını söyledi. Finansal istikrarsızlığın sonuçlarını insan vücuduna benzeten Bahçivan, tansiyonun inip çıkmasının bir

noktada dengeye geldiğini ancak vücutta tahribata yol açtığını belirterek ekonomi dengelendikten sonra bir check-up ile hangi sektörde kalıcı sorun olduğunun tespit edilmesi gerektiğini söyledi.

"Sanayi en ağır bedeli ödeyen sektör"

Bahçivan, sanayinin bu dönemin bedelini ciddi şekilde ödeyecek sektörlerden biri olduğunu belirterek finans dünyasında alınan önlemlerin ardından sanayi sektörünün sorunlarına eğililmesi

gerektiğini vurguladı. 80'li yıllarda dövizde yaşanan sorunların etkisinin gelir gider tarafında olumsuzluklarla sınırlı olduğunu dile getiren Bahçivan, bugün ise ciddi döviz borcu olan şirketlerin bilanço dengelerinin tahribata uğradığına dikkat çekti. Bankaların bazı sektörlere çok kolay finansman sağladığını ve bedelinin şimdi görüldüğünü aktaran Bahçivan, **İSO** PMI rakamlarından görüldüğü üzere önümüzdeki dönemde ekonominin küçülme sürecine girebileceğini dile

getirdi. Bahçivan, ekonominin büyümesi için müteşebbis, para ve insan unsurlarına ihtiyaç olduğunu belirterek, "Türkiye'de müteşebbis eksiklerimiz yok. İkinci nesile de yansımış olan bir müteşebbis gücü var. Finansman konusunda ise milli bir finansman politikası lazım. Sanayinin finansmanı özel sektör finansmanına bırakılmamalı. **İSO 500**'de son 7 yılın ortalamasına göre sanayici kazandığımızın %52'sini finansmana harcıyor ve dünyada böyle bir örnek yok" dedi.

GÖZLEM

Erkan AYDOĞANOĞLU
erkanaydogan@gmail.com

KIDEMDE KRİZ FIRSATÇILIĞI

Patronların yıllardır işçilerin kıdem tazminatı hakkını hedef aldığı, bunun için iktidar ile sürekli temas halinde olduğu biliniyor. Bugüne kadar çalışan nüfusun yüzde 67'sini oluşturan ücretli emekçileri ilgilendiren her konuda yürütülen tartışmaların merkezinde, esas olarak işçilerin sahip oldukları sınırlı hakların piyasa koşulları açısından 'serbest rekabeti' engellediği, 'haksız rekabet' yarattığı söylemi, her fırsatta gündeme getirildi.

İşçi hakları ile ilgili olarak üzerinde en çok tartışılan, kapsamı ve ekonomik büyüklüğü üzerinden hesaplar yapılan kıdem tazminatı, işçiler için temel bir işçilik hakkı, patronlar açısından iş gücü maliyetini arttıran önemli bir gider kalemi, daha doğrusu 'mali yük' olarak görülüyor. Bu mali yük ortadan kaldırılsa, özellikle kriz koşullarında işçilerin kolaylıkla işten çıkarılmasının önündeki en büyük engel aşılmış olacak.

Sermaye örgütleri yıllardır her fırsatta kıdem tazminatının varlığından yakınıyor. Özellikle kriz dönemlerinde kıdem tazminatı uygulamasının patronların elini kolunu bağladığını iddia ederek, kendi sorumluluklarını büyük ölçüde ortadan kaldıracak şekilde oluşturulacak bir fon üzerinden yeniden düzenlenmesi gerektiğini savunuyorlar.

2001 ve 2008 yıllarında yaşanan ekonomik krizler ve yüz binlerce işçinin işsiz kalması, işçiler açısından kıdem tazminatının ne kadar önemli ve yaşamsal bir öneme sahip olduğunu göstermişti. O dönem 'teğet geçtiği' iddia edilen kriz koşullarında işten çıkarılan çok sayıda işçi, kıdem tazminatları sayesinde ayakta kalabildi.

2001 ve 2008 krizlerinden farklı olarak, çok daha sarsıcı ve uzun sürmesi beklenen yeni bir kriz sürecinin henüz başında olmamıza rağmen, 'kıdem tazminatı fonu' yeniden gündeme getirildi. **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı, bir taraftan ekonomide yaşanan sorunlardan şikayet ederken, diğer taraftan hazır fırsatını bulmuşken, kıdem tazminatının mevcut haliyle 'demode' olduğunu ilan etti ve bireysel emeklilik sistemine benzer bir modele geçilmesi gerektiğini söyledi.

Kıdem tazminatı fonundaki ısrarın arkasında, yasal olarak hakları olduğu halde, fiili olarak kıdem tazminatı almaları zorlaşan, zorunlu ara buluculuk sistemine mahkum edilen işçilerin yaşadığı mağduriyetin giderilmesi yok. Kıdem fonu ile oluşacak devasa ekonomik değer, tıpkı İşsizlik Sigortası Fonu'nda yapıldığı gibi, ihtiyaç halinde 'hazır kaynak' olarak kullanılması hedefleniyor.

İşçilerin kıdem tazminatı hakkını serbest rekabet ortamını bozan, sanayinin ve ülkenin gelişmesinin önünde bir engel olarak gören iktidar ve patronların, kıdem tazminatını tamamen kaldırmaları beklenmiyor elbette. Ancak kıdem miktarını en az yarı yarıya azaltarak (12 ya da 15 gün), yararlanma koşullarını zorlaştırarak (Malullük ya da 65 yaşında emeklilik halinde), mevcut bazı hakları kaldırarak (Haksız yere işten çıkarılma, erkek işçilerin askere gitmesi, kadın işçilerin evlilik halinde) gibi temel noktalarda atılacak adımların hayata geçirilmesi öncelikli hedefler arasında.

Patronların yıllardır sırtlarında büyük bir kambur olarak gördükleri kıdem tazminatını en az yarı yarıya azaltmayan, ek bir maliyet üstlenmeden işçi çikarma koşullarını kolaylaştırmayan, çıkarttığı işçinin yerine daha düşük ücretle çalıştıracağı yeni işçiler alabilmesini ve bu işçilerin sigorta primlerini yine İşsizlik Sigortası Fonu'ndan ödetmeyi garanti altına almayan bir kıdem tazminatı fonu düzenlenmesine onay vermesi kesinlikle mümkün değil.

Piyasanın ihtiyaçlarına ve kurallarına göre işleyen; her açıdan (iş, gelir ve sosyal güvenlik) güvencesizliği arttırmayı hedefleyen, patronların sık sık 'her işçi bir gün işsizliği tadacaktır' mesajı verdiği ekonomik kriz koşullarında, kıdem fonu tartışmasını yeniden açmak, açık açık 'kriz fırsatçılığı' yapmak anlamına geliyor.

'Kıdem tazminatı bugünkü haliyle demode'

ISO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, "Kıdem tazminatının bugünkü halinden çıkartılıp bir zorunlu tasarruhsal modele dönüştürülmesi noktasındaki bir çaba dahi Türkiye'nin hayrına yapılacak en büyük hizmetlerden bir tanesi" dedi.

İSTANBUL, AA

İstanbul Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, bugünkü haliyle kıdem tazminatının son derece demode bir uygulama olduğunu belirterek, "Kıdem tazminatının bugünkü halinden çıkartılıp bir zorunlu tasarruhsal modele dönüştürülmesi noktasındaki bir çaba dahi Türkiye'nin hayrına yapılacak en büyük hizmetlerden bir tanesidir" dedi.

ISO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, son dönemde piyasalarda ve sektörde yaşanan gelişmelere yönelik AA muhabirinin sorularını yanıtladı. Enflasyona yönelik alınan tedbirlerle değinen Bahçivan, fiyat artışlarının hangi sebeplerden oluştuğu noktasındaki tespitlerin, teşhislerin, yorumların ve buna yönelik alınan önlemlerin son derece önemli olduğunu dile getirdi. Türkiye'de maliyetten kaynaklanan bir enflasyon bulunduğu dikkati çeken Bahçivan, "Maliyetten kaynaklanan enflasyonun ötesinde bu işi belli bir fırsata, belli bir çıkar amaçlı boyuta getirme noktasındaki mücadelelere biz sonuna kadar vanz. Ancak ne yazık ki ikisinin birbirinin içine girip de, matematiksel anlamda bir ihtiyaçtan dolayı olanların da bu konudaki yapması gereken zam-

lar noktasında, bir olumsuz bakış açısının şirketlerin sağlıklı dönüşlerinin ana amaçları olan kar doğurma noktasındaki temel ihtiyaçlarını sektöre uğrattırsa bu tabii bizi ekonomide başka açmazlara götürebilir ve ekonomik aktivitenin önünü keser" ifadelerini kullandı. Kar oluşturma noktasında ölçüsüzlüğe karşı olduklarını ancak ölçülü doğacak bir karnın da önüne geçilmemesi gerektiğini dile getiren Bahçivan, "Tabii ki bu enflasyonla mücadele konusu en azından psikolojik olarak dahi olsa bu haddini aşma noktasında, ölçüyü kaçırma noktasında, bu işi bir fırsata çevirme noktasında olanlara bir dizginleme, bir dengeleme ikazı oluşturdu. Bunu görüyoruz ama aşırı kamu kontrolleri ve aşırı kamu disipliniyle bu konudaki çok zorlayıcı ve sıkı-

cı tedbirler, bizi yarınlarda farklı, geçmiş hayatımızda kalıp artık unuttuğumuz başka noktalara getirebilir. Orada hassas olmak gerekir" diye belirtti.

'Lojistik işi deniz yoluyla yapılırsa enflasyona en az 1-2 puan katkısı olur'

Bahçivan, piyasanın en önemli denetleyicisinin tüketici olduğunu ve otokontrolün de tüketici tarafından yapılması gerektiğini vurguladı. Türkiye'nin enflasyon konusunda bazı basit yapısal önlemler alabileceğini anlatan **Erdal Bahçivan**, "Mesela gıdada yaş meyve ve sebzedeki örnek vereceğim. En önemli sorunlardan bir tanesi nakliye sorunu. Allah Türkiye'ye öyle bir imkan vermiş ki ürettiğiniz ürün de deniz kenarında, tükettiğiniz pazar da deniz ke-

narında. Yaş meyve ve sebzelerin çoğu Adana, Mersin ve Ege sahillerinde, tüketimin de yüzde 40-45'i İstanbul'da gerçekleşiyor. Biz en azından şu lojistik, nakliye konusunu deniz yoluyla yapsak, bu konuda çalışılmış miktarsal rakamların yok ama her gün Mersin'den, Çukurova'dan, Antalya'dan 2-3 tane konteyner gemisi İstanbul'a gelse, bir tane Avrupa yakasında Ambarlı'ya, bir tane Anadolu yakasında Gebze'ye inse ve o mallar soğutulmuş olarak İstanbul'a oradan dağıtılsa, yolda yakacağınız yakıt, malların yazın maalesef hoşaf olması, kışın donması önlenirse ben iddia ediyorum de bulundu. **Erdal Bahçivan**, son dönemlerde TOBB önderliğinde Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Başkanı Hüseyin Aydın ve yönetim kurulu üyeleriyle bir araya geldiklerini ve kendil-

inleme konusunda son derece samimi ve açık şekilde bu masalara oturduklarını kaydetti.

Kıdem tazminatı konusu

Bahçivan, kıdem tazminatı konusundaki sorulara da cevap verdi. "Bugünkü haliyle kıdem tazminatı son derece demode, ça-

ğın dahi gerisinde kalmış bir uygulamaya" diyen Bahçivan, Türkiye'de en büyük sorunlardan birisinin tasarruf eksikliği olduğuna dikkati çekti. Kıdem tazminatının bugünkü halinden çıkartılıp bir zorunlu tasarruhsal modele dönüştürülmesi noktasındaki bir çabanın dahi Türkiye'nin hayrına yapılacak en büyük hizmetlerden bir tanesi olduğunu belirten Bahçivan, "Bugün birçok iyi niyetli üretici, sanayici, müteşebbis, girişimci hayatını kaybediyor ve onun hayatını kaybetmesiyle yanında çalışan 15-20 yıllık insanların birikimleri de heba olup gidiyor.

Bu nedenle sizin çalışan olarak hayatınızın 20 senesini bir iş verene teslim etmek mi yoksa her ay bir kumbaraya gider gibi o birikimlerin orada bir tasarrufa dönüşmesi, ülke tasarrufuna katkı sağlama mı? İster 5 sene ister 15 sene ister 25 sene... Sonra da sizin varlığımızın en azından kendi kontrolünüzde aynen bireysel emeklilik sistemine benzer bir modelde değerlendirilmesi mi? Cumhurbaşkanımız, bu çalışmayı bizzat kendi kontrolüne almış olmasıyla, umut ediyoruz ki artık bu anlamsız tartışmanın önüne bir set çekecek ve Türkiye, her yönüyle çok daha çağdaş ve çok daha fazla katkı sağlayacak bir kıdem tazminatı modelini hayata geçirecek" dedi.